Collectie G.P. Mulder.

Map 77.

Brieven van de periode juni 1976 t/m oktober 1979.

Grunningen, 29 juni 1979

Achte Heer Mulder,

Mit plezier las ik jow artikel. Et liekt me zeker geschikt om in De Ovend te zetten. Behalven alle goeds d'r over nog graeg even jow ommedaenken veur et volgende.

1) Jow bruken an 't begin et ciefer 1. Slat dat op een evt. riegel(tien) van zokke artikels ? Of is et een verzin en moet veur De femilie Barels enz. een 2 staon ?
2) Ik hebbe et oons kantoor opni'j uuttikken laoten. Dat warkt even makkeliker veur et tikken van De Ovend dommiet, en evt. kleine anvullings of misschien nog kleine wiezigings in de tekst kun deur jow daor in anbrocht wodden, as et mar dudelik is. De in jow artikel deur mi'j anbrochte wiezigings bin in 't algemien gien "flaeters" mar anpassings an et gebruuk in De Ovend, an de Bergveld-spelling of een anpassing (b.v. staot i.p.v. stiet) die uut taelhistorisch oogpunt wel zunde is, mar toch meerst wel neudig is om et westelike pebliek wat te moete te kommen. Bi'j boeken die typisch plaetselik binnen, doen we dat niet altied, is oons beleid now. Veur de schriefwieze van de dörpsnaemen holen we die an die "as officieel" zien wodden deur et bestuur. Ooldeberkoop hoeft in dit geval donkt me gien Berkoop te wodden, omreden et in tegenstelling staot mit Ni'jberkoop, in jow artikel. Let wel: et gaot me hier louter om de synchrone naemgeving.
3) Op een peer plakken in de ni'j uuttikte versie, angeven deur schuine strepen die et stok begreenzen, zol ik graeg een wat veurzichtiger, vrundeliker of zaekeliker formulering hebben willen. Veurstelde verbeterings bin veur de Stellingwarver historie van belang, mar "sneren" bin dat niet. Die hebben soms alderdeegst et effekt op de lezer, dat ze just de schriever d'r weer slim op anzien gaon. Zoks vertroebelt dat waor et om gaot.
Wi'j mi'j wat dit angaot wat te moete kommen ? Et is vanzels an jow, op wat veur wieze et veraanderd wodden moeten zol.
Ik zol een peer suggesties geven willen, die vanzels ok niet meer binnen as datte.

a) dit stok votlaoten (?); et liekt me nogal "spekulatief".
b) dit stok votlaoten (?); mi'j donkt dat et "Voorshands" anslöt bi'j veul hoger in de tekst (mar dit is inhooldelik, en daor wil ik me as redakteur buten holen)
c) veraandren in: in dit verbaand nog es wiezen op
d) Hierveur in 't plak: Een tied leden, nl. op .. .. 19.. schreef ik een stokkien in de Ni'je Oost-Stellingwarver

(Opm. H.Bl.: et boek van Oosterwiek het wel 1½ jaar bi'j de drokker legen !)
e) Dit geft dr. Oosterwijk niet op; hi'j was daor daenk' nog niet van op 'e hoogte.

Dan nog disse twie vraogen: wat wodt bedoeld mit: veur de meerste op blz. 1, r. 11 ? Hebben jow gien bezwaor tegen disse ondertitel: (N.a.v. OOSTERWIJK, T.H., Notities uit de Geschiedenis van de Ooststellingwerfse dorpen, Oosterwoolde, 1977) ?

En dan nog een hiel aandere vraoge. Boeken daor hiel wat meer kritiek op te leveren is, bin zokken as die van H. Wielick (Onder de griffioen), die om de haeverklap mar wat overschrift, veldnaeme-artikels bliekber zelden of nooit lest, om kot te gaon een vertrossing binnen de Stellingwarver historie brocht het. Dat boek Onder de Griffioen zol ik graeg een keer kritisch bespreuken zien, as et kan deur jow, weer in et Stellingwarfs. 't Liefst veur De Ovend no. 5. Zol dat kunnen ? As jow et boek nog niet hebben, kun wi'j jow d'r iene van oons archief uut sturen.

Ik wete niet, hoe as et mit jow tied zit, mar we zollen graeg zo gauw as 't kan dit artikel weeromme hebben, dus veur De Ovend no. 4. (aug.) Veraanderings, jow uuteindelike formulering dus, graeg op een appat vel en graeg neffens de hierboven angeven nommering. Alvast daank. En dan ok nog ditte: jow vergeten niet wa'k zegd hebbe over veurstellen van jow kaant over een evt. bundeling van wat artikels van jow en/of een boekien over de geschiedenis van Appelsche ?

Mit hattelike groet,

(Henk Bloemhoff)

RIJKSARCHIEF IN DE PROVINCIE DRENTHE

No. B 113/217 JEE

ASSEN, 2 juli 1979

Brink 4 - Postrekening 883960
Telefoon (05920) 13523

Onderwerp: Kaart van de Witter- en Haler venen.

Uw schrijven: 15.06.1979

Aantal bijlagen: -

De Weled.Heer G. Mulder
Pr. Frederik Hendriklaan 6
N A A R D E N

Geachte Heer.,

In antwoord op Uw schrijven delen wij U gaarne het volgende mede. De door U ingesloten xeroxcopie van een fragment van de "Copiele kaart der Witter- en Haler Veenen" heeft betrekking op een kaart waarvan het orgineel zich bevindt op het rijksarchief in de provincie Friesland in het archief van de Opsterlandse Veencompagnie onder inventarisnummer 571, kaart nummer 145. De bedoelde kaart, waarvan het rijksarchief in Drenthe slechts een fotoafdruk in bezit heeft, werd in opdracht van Drenthe's dagelijks bestuur ,Drost en Gedeputeerden vervaardigd in de maanden september, oktober en november 1767 door de landmeter en vaandrig in het bataillon Orange-Drenthe J.J.Stakman.

Een kopie van bovengenoemde kaart berust in orgineel in de kaartenverzameling van het rijksarchief in Drenthe(topografische atlas 184/I-9)en werd vervaardigd in 1809 door de landmeter H.Koops. Blijkens een daarop afgeschreven verklaring werd de kaart vervaardigd "om te dienen tot een plan, waarna de graverij in de veenen van Haalen en Witten zal geschieden".Van laatstgenoemde kaart zal ten behoeve van Drost en Gedeputeerden omstreeks 1769 al een copie zijn gemaakt; zeer waarschijnlijk naar het orgineel van 1767 van J.J.Stakman.

Wij nemen aan dat uit bovenstaande voldoende gegevens zijn te halen voor het artikel in de Driemaandelijkse Bladen, welk artikel wij met belangstelling tegemoet zien.

Hoogachtend,

rijksarchivaris,
voor deze,

F Kuiper

4 juli 1979

Achte heer Bloemhoff,

Mien dank veur jow brief,die ik votendaolik mar eempiies beantwoorden wil.om mit te beginnen dan wat in et algemien over jow opmarking over de soms wat al te scharpe toon van mien utsoraoken.Ik hool tegen,dat zoks as "sneren" mient is,mar ik bin d'r wel is veeker op wezen.Jow moen mar denken dat et voegeltien nog altied zingt zo as et gebekt is.Ik heb er toch gien bezwaor tegen as we hier en daor wat van de scharpte of nemen.Dus:

a) (blz.3,eerste rigel van de leste alinea zol wodden kunnen:
Ik vien et jammer,dat Dr.Oosterwijk now zien eigen eerdere uutspraoken vergeten liekt te wezen.

b) op blz.4 kan in rigel 9 votlaoten wodden: ,om te bewiesen,dat ik ongeliek hebbe as ik zegge dat Westbrockop en Ostbrockop (uut 1309) niet dezelde parochies weren as Westnijeberkoop en Oostnijeberkoop (uut 1408),

c) rigel 18 en veerder veraandern in:
In dit verbaand wil ik nog es wiesen op et al nuumde wark van Dr.Steensma en van mi'j,en ok op mien artikel over die 12 parochies van 1328: De Duodecim Parochie van 1328,in Driemaandelijkse Bladen 21 (1969,No.3,blz.132-139.

d) en e) . Mit jow bezwaoren tegen dit gedeelte kan ik me mar hiel muilik verenigen.Et hiele verhael van Dr.Oosterwijk over die familie Barels is fout,en ik kan et niet vergeven dat hi'j mien wark over de familie Terwische,wat toch een wetenschappelike studie wset het van jaoren,bi'j elke gelegenheid negeert.
Dat hi'j now et verhael over die out-rentemeester,die hi'j "rentenier" nuumt, toch nog weer opraekelt,en dat hiJ eigenliks nog niet inzien wil,dat die riekdom van de familie Barels niks te maeken hadde mit die Marcus Barels van Oosterwolde,mar mit zien neef Aernt Barels de Twiede,is onvergeeflik.De Hiele riekdom van die Marcus beston uut een etok of vief zes boederijen,mar Aernt II in Oldeberkoop.as arve van een Terwische dochter,bezat meer as 30!
As allerleste concessie wil ik dan nog wel votlaoten onderan op bijz. 4 de rigels die beginnen mit: "Et liekt wel as lest Dr.O..... tot an ."om de kopers van mien boekien " en dit gedeelte dan te vervangen deur:
Ben hiele tied leden - et moet in 1976 west wezen,heb een stokkien in de Ni'je Ooststellingwerver schreven veur de kopers van mien boekien over Terwisga om er op te wiezen,dat de heer E.Pelinck uut Norg uutzocht het.. enz.ena.

Dan nog wat: ik hebbe in de leste tied hiel wat rondsneupt in oolde registers, en heb nog een peer dingen vunnen over de - een familie Hoogeveen in Appelsche. Zol dat d'r nog bi'j kunnen? Ik zol dan de leste 3 rigels vervangen willen,te begunnen bi'j de 5de rigel van onderen: De eerste Hoogeveen.Daorveur in 't plak komt dan:

De eerste Hoogeveen in Appelsche,die ik vunnen hebbe,was Theunis Hendriks,die in 1798 bruiker (d.i. meijer of pachter was van de plaetse 't Hoogeveene (no.1) Hij verklaorde in 1811 in Oldeberkoop,dat hi'j bleef bi'j de naeme Hoogeveen as familienaeme.Hi'j wodde doe dus al bi'j die naeme nuumd.In de registers van de Burgerlike Stand in Ooststellingwerf wodt hi'j vermeld as geboren in ± 1753 onbekend waor.Hijoverleed op 13 augustus 1813 in Appelsche,waor hi'j trouwd was mit Antje Pieters Eisinga,geboren ± 1759 in Appelsche,dochter van Pieter Eises en Beertien Jans.Ze was een zuster van Wilt Pieters Eisinga,eigenaor van twie of drie boerderijen in de Boerestreek.Hi'j hadde gien kiender en leut al zien bezittingen nao an de kinnder van zien beide zusters.en daorbij waeren drie zeunen van Theunis Hendriks Hoogeveen: Hendrik,geboren in de Fochtel in 1795,Pieter,geboren in Appelsche in 1801;die bleef ongehuwd,en Eise,geboren in 1802,ok in Appelsche en ok ongehuwd.In de Successie-memorie van Wilt Pieters Eisinga van 1825 wodden

STELLINGWARVER SCHRIEVERSRONTE

baank:
Coöp. Voorschotbank W.A.
Oldeberkoop
rekeningnr. 29 98 07 711
gironr. v. d. baank 83 15 23

Oosterwoolde, 6 juli 1979.

G.P.Mulder,
Prins Frederik Hendriklaan 6
1411 GA Naarden

Achte Heer Mulder,

Naor anleiding van een ofspraoke tussen Jow en Henk Bloemhoff sture ik Jow een exemplaor van Onder de Griffioen. Et is een archief-exemplaor; wi'j willen et laeter dus graeg wel weer hebben.

Mit vrundelike groet,

Pieter Jonker.

ontvangen retourneren
17-7-79

16 juli 1979

De Gemeentesecretarie van
Gastel (N.Br.)

Betr. familie-onderzoek
Zwart.

Blijkens mededeling van de Gemeentesecretarie van Ooststellingwerf is Zwart,Hendrik Anne,geboren 15-8-1885 te Appelscha(Ooststellingwerf) vertrokken naar de gemeente Sleen (Dr.).Vandaar is hij,volgens opgave van de secretarie van die gemeente,vertrokken naar de gemeente Gastel (N.Br.) op 28-9-1908.
Ik heb goede reden om aan te nemen,dat deze Zwart een neef van mijn vader is geweest,maar zou dat vermoeden gaarne bevestigd willen zien.Als hij inderdaad deze neef is geweest,dan zou ik gaarne van U vernemen,wanneer en naar welke plaats (gemeente) hij is vertrokken.Ik weet namelijk dat hij in 1920 in Franeker is gehuwd,en het zou best eens kunnen zijn,dat hij eerst nog elders werkzaam is geweest voordat hij naar Franeker ging.Ik meen te weten,dat hij werkzaam was als "commies" (iets met douane of belastingen?).
Na opgave van de verschuldigde kosten en Uw gironummer zal ik die onmiddellijk overmaken.U bij voorbaat dankend voor Uw hulp,

hoogachtend,

16 juli 1979

Beste Mevrouw Weverwijk,

U zult zich afvragen wie die meneer Mulder is,die U niet kent, en waarom die zich tot U richt.Daarom zal ik maar eerst mezelf even in 't kort voorstellen: ik ben Gerke Mulder,jongste zoon van Pieter Mulder in Appelscha,die een zoon was van Jan Pieters Mulder,die getrouwd was met Hiltje Annes Zwart,en deze Hiltje was een zuster van Aaltje Zwart,u wel bekend dacht ik als echtgenote van Cornelis Bosma.Ziezo,nu weet U tenminste zo ongeveer wie ik ben.Nog alleen dit: ik ben 73 jaar,al weer 10 jaar geleden met pensioen gegaan na een loopbaan als leraar Engels aan een H.B.S. en gymnasium in Bussum.Mijn vrouw en ik hebben in December onze 40-jarige bruiloft gevierd - in Appelscha! En nu: waarom ik U deze brief schrijf. Ik ben al een tijdje bezig met familiegeschiedenis,en toen ik mijn vader en moeder's geschiedenis voor mekaar had,ben ik begonnen met de familie Zwart,uitgaande van mijn grootmoeder:Hiltje Annes Zwart.Ik heb die hele geschiedenis nu ook wel ongeveer klaar,behalve enkele zijtakken,die ik uit het gezicht verloren heb.Daartoe behoorde ook de lotgevallen van mijn grootmoeders zuster: Aaltje Zwart,waarvan ik alleen wist wanneer en waar ze geboren werd en wie haar oudersybroers en zusters waren.Wáár en wanneer ze getrouwd is met Cornelis Bosma (is dat zijn volledige naam?) is me onbekend.Dus zijn dat mijn eerste vragen.Aan U,omdat ik,via Willem van Veen in Klazienaveen Uw naam en adres heb gekregen,met de verzekering,dat U ook veel belang stelt in de familiegeschiedenis,en dat U mij ongetwijfeld zult kunnen helpen.Wilt U?
Wij als kinderen hoorden wel vaak van de familie Bosma,maar het enige dat ik nooit heb vergeten,en dat mij nog altijd levendig voor de geest staat,is het prachtige feest ter gelegenheid van de zilveren bruiloft van Cornelis en Aaltje,in Katlijk, was het niet? Maar er waren toen zóveel mensen,en het is allemaal zó lang geleden, dat ik me de mensen niet allemaal herinner.Ongetwijfeld was U daar ook bij,maar U moet het me niet kwalijk nemen,dat ik dat vergeten ben - ik was ook nog maar een jongen.... Wel herinner ik mij Hielke.Waarom die precies,dat zou ik niet kunnen zeggen,maar ik herinnerde mij,dat hij naar Utrecht was gegaan,in een kruidenierszaak. Van Willem hoorde ik nu,dat hij al is overleden en ook zijn vrouw.Ja,zo gaat het in 't leven: ook mijn ouders en mijn drie broers zijn al overleden;alleen mijn beide zusters Hiltje en Aaltje leven nog en wonen nog in Appelscha.
Laat me nu tot de zaak komen: ik zou dus graag van U zoveel mogelijk gegevens willen hebben over de familie Bosma,te beginnen met Cornelis en Aaltje.
1.Wie waren zijn ouders,waar en wanneer is hij geboren.WaaWaar en wanneer zijn ze getrouwd.3.Welke kinderen hebben ze gehad,en waar en wanneer zijn die geboren?4. Huwelijken van deze kinderen,voor zover U die gegevens hebt.5.Overlijdens data en plaatsen van Cornelis en Aaltje,en kinderen.6.Alles wat U verder nog weet over de familie en waarin ik misschien wel geïnteresseerd ben.Zoals bijvoorbeeld het verhaal over Hielke,die in Klazienaveen heeft gewoond bij Dju en Sientje - daar wist ik helemaal niets van,in Ouder-Amstel is getrouwd?Hoe kwam hij daar?Enz. Enz. U weet hoe dat gaat: nieuwsgierigheid is vaak moeilijk te remmen!Ik hoop,dat U mij veel kunt en wilt helpen.Ik ben gaarne bereid om U dezelfde dienst te bewijzen voor zover ik kan.U vraagt maar. Voorlopig neem ik maar afscheid,met alvast heel hartelijke dank

en de hartelijke groeten

Uw

16 juli 1979

Beste Zwart,

Ongeveer een jaar geleden - om precies te zijn op 31 juli 1978 - schreef ik een brief aan je neef Klaas in Veendam met het verzoek om een paar gegevens voor het familieonderzoek zoals naam,geboortedatum echtgenote,datum en plaats van huwelijk geboorteplaats van echtgenote;namen van kinderen en geboorteplaatsen en datums Ook natuurlijk eventuele huwelijken van kinderen,etc.,etc.
Ik sloot een geadresseerde en gefrankeerde enveloppe in.Een paar maanden later,toen het antwoord uitbleef,heb ik hem opgebeld.Hij verontschuldigde zich toen voor zijn laksheid en beloofde "aan het eind van de week te zullen antwoorden".Blijkbaar duren de weken in Veendam wat langer dan normaal! Misschien tot Sint Juttemis?
Ik heb nu de hoop opgegeven nog antwoord te krijgen,want ik zal niet nogmaals aan hem schrijven.Ik hoop,dat jij hem,als je hem nog eens spreekt,wilt wijzen op het onbehoorlijke van zijn handelwijze.Hij had toch minstens gebruik kunnen maken van mijn bijgesloten enveloppe om me te antwoorden,dat hij me tot zijn spijt de gevraagde informatie niet kon geven.Dat is zijn goed recht,maar helemaal niet antwoorden is zeer onbehoorlijk - om het niet krasser uit te drukken.
Met vriendelijke groeten,ook aan je vrouw,

je

17 juli 1979

Achte heer Bloemhoff,

A'j dit lezen dan hebben jów zeker al heurd van Jonker as da'k him et wark van Wieleck weeromme stuurd hebbe,ondat ik mij bedocht hebbe.
Ik hope d'j d'r begrip veur hebben zullen da'k dit daon hebbe,ma r et liekt mi'j beter toe dat jim eën z.g."vak-historicus" veur dit karwei vraogen.Ik,as collega amateur.moet mi'j daor niet in begeven.Men zol mi'j es verke rd begriepen kunnen. Daor komt nog bij dat et rieklik laete is veur zo'n kritiek,en ok wil et mi-j veurkommen dat jim indertied toch ok eigenlik mitwarkt hebben an et tot staand komnen van dit wark.Dat docht ik tenmeenste of te leiden uut de naeme van de secretaoris van de Schrieververrohte bi'j de veurwoord-schrievers.
Et is niet zó as dat ik gien kritiek hebbe op dit wark.Integendeel: een hiele boel zelfs,mar et zol een hiel boek op zichzelf wodden moeten!Daor heb ik gien zin in en gien tied veur.Et is een slim rommelig gehiel,knap journalistiek wark,veur et kraantelezend publiek,mar veur de Stellingwarfse geschiedschrieving en de Stelling warver zaek weerdeloos.Et zit vol mit oolde theorieën en opvattings,die al lang achterhaeld binnen - de schriever nuumt een lange lieste van "bronnen",mar daorin ontbreken toch wel een stokmennig naemen- zo as biegelieks die van ondergetekende zelf! As ik et in 't kort zeggen mos,dan zo'k dit zeggen: allienig al et hoofdstuk over et ontstaon van Stellingwarf,de herkomst van de Stellingwarvers,de duutse "Stellung" theorie,enz., en et hoofdstok over de betekenis van de dörpsnaemen, dat was gewog.Et is renduut schandelik dat zoks dan nog in een boek publiceerd wodden kan in 1978!
Et boekien is er now ienmaol en we moeten d'r mit leven.Mar et is veur disse "amateur" een trieste zaek te moeten constateren,dat et sommige meensken toch hiel wat makliker ofgiet om'sponsors" veur een uutgave te vienen,dan himzelf,
Et liekt jow misschien vremt,mar as de twiede drok van Oosterwiek zien Vrije Natie verschient,dan zol ik op een uutneudiging om wat kritische kanttekeningen te leveren,niet "nee" zeggen.
Al mit al,nog es: et spiet mi'j da'k mi'j teroggetrekken mos,mar ik hope dat we even goeie vrunden blieven,en dat mien twiede stokkien veur de Ovend dat ik al klaor hebbe (Over Et Toponiem Wiltinge in Appelsche) toch nog wel hebben willen.
Ik hope binnenkort van jow te heuren en blief

mit vrundelike grocten,

jow

17 juli 1979

Achte Heer Jonker,

Ik stuur jow hiermit et boek van Wielick terogge odat et beslist niet langer hollen wil as neudig is.Een apapat briefien gaot naor heer Bloemhoff om uut te leggen,waorom ik besleuten hebbe toch mar niet in te gaon op het verzuuk een kritische besprekinge van dit boek te leveren.Et liekt mi'j veur alle partijen beter om et mar achterwege te laoten,en eers d'r mar een "vak-historicus" veur te nemen.Misschien wat veur heer Perton?
In elk geval,mien daank veur et sturen van dit boek en

mit brundelike groeten,

18 juli 1979

De Gemeente-secretarie van
Opsterland
Beetsterzwaag.

Afd. Bevolking

Betr. Familie-onderzoek Zwart.

Zeer geachte Heer,

Bij het opruimen van nagelaten papieren van mijn oudste broer kwamen o.a. twee overlijdensadvertenties tevoorschijn,beide afkomstig van mijn grootmoeder,betreffende twee van haar naaste familieleden.

1.De eerste luidt alsvolgt: Hedenavond overleed,na een ziekte van vier weken mijn geliefde broeder KLAAS H.ZWART,in de ouderdom van ruim 65 jaren.Wijnjeterp,23 November 1881. w.g. Wiepkje H.Zwart.

2.Deze luidt alsvogt: Hedennacht is kalm en zacht overleden WIEPKJE HENDRIKS ZWART, Wijnjeterp,11-4-1893, in den ouderdom van bijna 73 jaren. w.g. H.H.ZWART.

Zoudt U mij enige nadere inlichtingen kunnen verschaffen omtrent deze 3 leden van de familie Zwart? Ik heb bij mijn nasporingen in het Rijksarchief in Dooprgisters wel een groot aantal leden van deze familie gevonden,waaronder ook wel twee met de namen Hendrik Hendriks,een met de namen Klaas Hendriks,en ook een Wiepkje Hendriks,maar de daarbij behorende geboorte en doopdatums passen niet bij de genoemden. Klaas en Wiepkje zouden kinderen kunnen zijn van een Hendrik Annes Zwart,geb.in 1776 ,overl. 25-1-1846 in Wijnjeterp en gehuwd met Hendrikje Hendriks Lef(f)ering,geb.in 1780 te Nieuwehorne en overleden te Wijnjeterp 16-12-1857.Van dit echtpaar heb ik 4 kinderen in het doopregister gevonden,waaronder ook een Klaas Hendriks,maar die werd in 1806 geboren en is vermoedelijk ook al vóór 1812 overleden,omdat hij niet voorkomt bij de opgave van kinderen en kleinkinderen in het familieregister van 1812.Een Wiepkje Hendriks heb ik ook,maar die werd geboren in Appelscha in 1876,en dat kan dus evenmin. Zouden dus Klaas en Wiepkje kinderen kunnen zijn van de door mij genoemde Hendrik Annes en Hendrikje Leffering,dan blijft nog de vraag: wie kan dan die H.H.Zwart zijn geweest?

Ik hoop dat U omtrent deze personen wat meer licht kunt verschaffen en zal gaarne Uw bericht met opgave van de kosten tegemoetzien.

Bij voorbaat dankend,verblijf ik,

hoogachtend,

NIEUWE OOSTSTELLINGWERVER
NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD VOOR OOSTSTELLINGWERF EN OMGEVING

aanpakken
NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD VOOR ZUIDOOST-FRIESLAND EN DE AANGRENZENDE ZUIDWEST-HOEK VAN DRENTE

De Heer G. Mulder,
Frederik Hendriklaan 6,
N a a r d e n .

Oosterwolde, 19 juli 1979.

Zeer geachte Heer Mulder,

Graag maken wij gebruik van Uw aanbod een aantal artikeltjes te leveren over de geschiedenis van Appelscha. De verdere afhandeling kunt U bespreken met onze redakteur Anne de Vries. Zo mogelijk zullen wij passende foto's toevoegen.

Als kleine krant kunnen wij U slechts een bescheiden honorarium bieden. Ik denk aan een bedrag van ongeveer ƒ 30,- per gedrukte kolom.

Hoogachtend,

Martin van Nieuwenhoven, uitg.

8430 AA OOSTERWOLDE (FR.)
Postbus 39 - 't Oost 13
Telefoon 05160-2512
Na 1 juni 1978: 05160-4444*

8390 AA NOORDWOLDE (FR.)
Postbus 6 - Weemstraat 16
Telefoon 05613-1600

Amsterdam, 27 juli 1967,

Nr 4/5 1 stuk
Nr 4/6 1 stuk

Zeer geachte Heer Mulder,

Vóór alles nog hartelijk dank voor Uw telefoongesprek van gister.

Het adres van Andries Tigelaar~~XX~~ is: Foch Adriaan Andiaelaan 43
Baarn.
Tel.: 02154-2011

De ~~XXXX~~ beloofde copieën en het door U gevraagde tijdschriftnummer gaan hierbij.

Doet U Uw vrouw de groeten en ontvangt Uzelf de hartelijke groeten van Uw vriend

Andries Tigelaar

31 juli 1979

Zeer geachte heer Hendriks,

Zou U zo vriendelijk willen zijn mij nog enkele inlichtingen te verstrekken omtrent Appelscher families? Ik probeer vast te stellen,wanneer zij naar Appelscha gekomen zijn,en dat zal wel niet anders gaan dan via familiegeschiedenis.Het betreft in de eerste plaats Adam Vondeling ,geboren Wijnjeterp en gehuwd met Martje K.Reinders van Haulerwijk. Wanneer en waar gehuwd?Welke kinderen hadden zij,en waar en wanneer zijn die geboren?
In de tweede plaats de familie Van der Sluis.Was de eerste inderdaad de Arent Wytzes van der Sluis die van 1819 tot 1832 Opzigter van de Compagnons was in Appelscha? Wanneer en waar geboren,gehuwd (met wie) en wanneer overleden? Welke kinderen hadden zij en waar en wanneer geboren?
Ik geloof dat dat voorlopig alles is wat ik nodig heb te weten.Aan een familiegeschiedenis van de Van Der Sluizen begin ik niet,want sinds ik op het kerkhof in Wijnjeterp gezien heb,hoe ontstellend veel er van die familie daar begraven liggen, lijkt me dat een onmogelijk karwei.
Mag ik weer rekenen op dezelfde afwikkeling als ik gewend ben geraakt?Dan alvast mijn zeer hartelijke dank en

vriendelijke groet

t.a.v.

31 juli 1979

Beste Zwart,

Hoewel ik er mij van bewust ben,dat je het ontzettend druk hebt,waag ik het er toch op je even lastig te vallen met een paar vragen.Je weet nu,dat ik met enkele leden van je familie moeilijkheden heb gehad,doordat zij of geweigerd hebben mee te werken aan mijn onderzoek of zelfs in het geheel niet hebben geantwoord op mijn brieven,en daarom heb ik lang geaarzeld of ik jou wel zou inschakelen.Nu ik echter bij een onderzoek ter plaatse - in Wijnjeterp,op het kerkhof - er niet in geslaagd ben de gegevens te vinden,richt ik me tot jou met deze vragen:
Wat was de geboortedatum(evt.ook doop) van de op 23 november 1881 in Wijnjeterp overleden KLAAS H.ZWART.Hij was toen ruim 65 jaar oud.De overlijdensadvertentie uit mijn grootmoeders papieren is opgegeven door WIEPKJE H.ZWART,zijn zuster.
Hetzelfde voor deze WIEPKJE H.ZWART,die op 21 april 1893 te Wijnjeterp overleed in de ouderdom van bijna 73 jaar.Haar overlijdensadvertentie was opgegeven door H.H.ZWART.
Was dat jouw grootvader uit Appelscha?
Van deze broer en zuster heb ik in het doopregister in het Rijksarchief in Leeuwarden geen vermelding gevonden,maar ik neem aan,dat ik die over het hoofd gezien heb.Maar op het kerkhof van Wijnjeterp heb ik geen grafstenen van hen gevonden.
Wel van ~~[illegible]~~ BASTIAAN en zijn vrouw en ook van Antje Zwart,die getrouwd was met een Zwaga,maar daarvan had ik reeds alle gegevens.Verder nog een Willem Zwart,geboren 23-2-1855 en overleden 16-7-1904,gehuwd met Trijntje v.v. Wijk,geb.16-6-1864 en overledem 31-1-1930,maar ik meen dat deze niet tot dezelfde familie behoort.
Ik geloof niet,dat je het nodig en nuttig zult vinden om het resultaat van mijn onderzoekingen eens te vergelijken met die van jou of je familielid,maar als je daar prijs op zou stellen,dan ben ik graag tot zo'n vergelijking bereid.Alleen,je weet,dat ik me nog maar heel moeilijk over langere afstanden kan verplaatsen.....
Ik geloof tenslotte,dat het beslist nodig is,dat nu eens en vooral goed wordt vastgesteld in welke kring de eerste Adam Vondeling werd grootgebracht,want ik ben er vast van overtuigd,dat dit niet is gebeurd zoals bv Anna Kisinga-Zwart meent: bij de twee,broer en zuster Klaas en Wiepkje Zwart.
Ik wil het hier voorlopig bij laten,maar ik hoop spoedig iets van je te mogen horen.

Met vriendelijke groeten

van huis tot huis

je

1 augustus 1979

Zeer geachte heer Visser,

Hierbij doe ik U toekomen de 3 deeltjes diakonie(kas)boeken waarover wij bij ons laatste onderhoud op 26 juni j.l. hebben gesproken.Zoals afgesproken,blijft deze zending anoniem,en zal mijn naam in deze zaak niet worden genoemd.Ik hoop,en verwacht ook,dat deze deeltjes een goede aanwinst zullen blijken te zijn voor het over het algemeen zo schaarse materiaal over Appelsche.
Tegelijkertijd spreek ik de hoop uit,dat onze goede relaties nog tot in lengte van jaren mag blijven voortduren,en dat ik nog vaak een bezoek mag brengen aan Uw Archief.
Tenslotte - ik zou mezelf niet meer zijn als ik ook nog niet een enkele opmerking mocht maken over Uw Inventaris van het Archief van de Opsterlandse Veencompgnie: Wat is het jammer,dat ik niet in Leeuwarden woon,want er zit zo'n enorme massa stof in,die wel eens nageplozen mocht worden! Ik heb tot nog toe nog maar één klein zetfoutje kunnen ontdekken: Onder ~~kr~~ Inventarisnummer 418 wordt gesproken over een mevrouw A.M.van der Wal,weduwe van G.J.Stoker.Dat moet echter zijn A.H.vam der Wal; ze heette namelijk: Antje Hanzes van der Wal,en van haar vaders naam komen alle latere Stokers met de voornamen Hans.
U zult nu wel zeggen: wat een muggenzifterij! Maar zo is het niet bedoeld.Ik wilde alleen maar laten zien,dat ik Uw werk met de meeste nelangstelling lees,en dat ik er alleen maar spijt van heb,dat ik er niet een jaar of twintig eerder kennis van had kunnen nemen!Maar - zoals mijn Engelse leermeesters altijd al zeiden: "It's no use crying over spilt milk",en dus moet ik het maar nemen zoals het is.Ik wens U en Uw medewerkers alle goeds en verblijf,

met de meeste hoogachting,

Uw N.N.

D. Weverwijk-Bosma

Arnhem 1 augustus 1979
6825 EJ, Verwoldelaan 3
tel. 085 - 611716

Beste Gerke en echtgenote,

Hier ben ik dan even op papier met de gegevens, voorzover bekend, van de fam. Bosma, zodat je je onderzoek weer wat verder kunt afmaken. Allereerst echter, hebben jullie een gezellige vacantie gehad en konden de zussen nog iets vertellen over " de kleine ka van Bosma"? Die kleine ka, is echter de grootste van allemaal geworden. Dat komt natuurlijk omdat je negen vaders en moeders hebt gehad en iedereen vond het nodig af en toe eens een trap te geven tegen een zeker onderdeel en daarvandaan ben ik natuurlijk de langste geworden. Ik moest nl. nogal eens tot de orde geroepen worden, is me verteld.

Ook ik ben net terug van een weekje vacantie. Ik heb deze dagen doorgebracht bij een vroegere schoolvriendin van me, die al jaren in Coevorden woont. We hebben natuurlijk oude herinneringen opgehaald. Ook haar man ken ik goed, omdat beiden uit Langezwaag komen waar ik de van de 4de t/m de zevende klas de school bezocht. Nu nog een paar dagen thuis en dan weer naar kantoor. Er zal wel weer heel wat werk liggen te wachten, maar dat zien we maandag wel weer.

Nu dan de tot op heden verzamelde gegevens:

De juiste naam van vader is Kornelis Lomme Bosma, hij werd op 5 nov. 1878 geboren, w.s. te Katlijk (wordt nog verder nagevraagd maar ook die bron is kennelijk met vacantie).
Huwelijksdatum 15 mei 1902. Plaats huwelijk w.s. Heerenveen.

Kinderen:	Lomme	geboren 24 of 25 nov. 1902	te	Hoornsterzwaag
	Imkje	" 15 december 1906	te	"
	Hielke Willem	" 27 maart 1904	te	"
	Dju	" 13 aug. 1908	te	"
	Geertje	" 30 april 1910	te	"
	Hendrik	" 28 febr. 1912	te	"
	Geesje	" 27 of 28 mrt. 14	te	"
	Doetje	" 13 jan. 1919	te	Katlijk

Huwelijksdata: Lomme gehuwd met Anna Heida geb. 29.8.w.s.02 op 20.5.25 w.s.L'warden
overlijdensdatum Lomme: 7.8.62 in Rijswijk Z.H.
Imkje gehuwd met Koop Kerkstra op 26.9.29 te Heerenveen
Hielke Willem gehuwd met Johanna v.d. Bijl op 3 jan. 1929 te Ouderkerk a.d.Amstel
overlijdensdata: Hielke 10.2.71 en Joh. 13.5.74 te utrecht
Dju gehuwd met Jantje Krikke op 10 jan.35 te Beetsterzwaag
Geertje gehuwd met Age Bakker op 37 te Beetsterzwaag, gescheiden in .....
overl.datum G. 4.nov.76 te Utrecht
Geesje gehuwd met Yntze Hoekstra op 4 juni 1936 te Beetsterzwaag gescheiden in 77
Hendrik gehuwd met Geertruida Scheper op 19 mei 1938 te Beetsterzwaag
Doetje gehuwd met Aart Aalzen Weverwijk op 4 mei 1944 te Utrecht, overl.datum
Ab 18 febr. 1968 te Arnhem
Geboortedata Koop 29.8. , Johanna 19.5.09, te Ouderkerk a.d.Amstel, Jantje 10.7.
te Uilesprong, Age , Geertruida geb. op 21.3. , te Langezwaag,
Yntze 17.12.1911 te Nijehorne, Ab 20.4.1918 te Nijmegen.

Kinderen van:	naam kind	geb. datum en plaats	trouwdatum en plaats
Lomme	~~xKxxxxxxxxxxxxxx~~	~~xxxxxx~~	
	Sietske	1.7.25 te L'warden	1.11.57 in Rijswijk
	Aaltje	10.3.27 " "	
	Kornelis Lomme	16.4.29 " Rottum	6.5.6o in Rijswijk
	Klazien G.J.R.	21.12. Rijswijk	9.2.73 in Rijssen
	Anneke L.B.	21.7.42 "	18.11.64 in Rijswijk
	Nicolaas B.	10.2.44 "	ongehuwd
Imkje	Kees en Ype Kerkstra	25.1.30 Rottum	Kees: Ype ongehuwd
	Pieter "	Rottum	
	Lomme "		overleden 3.11.45
	Sjoukje "	25.6. Uilesprong	8.5.63 in Beetsterzwaag
	Hielke "	"	ongehuwd
Hielke:	Aaltje L.	18.8.w.s.32 Utrecht	8.10.60 in Utrecht
	Arie	12.6.34 "	ongehuwd
	Cornelis L.	3.11.35 "	20.1168 in Utrecht
	Willem Hielke	19.5.37 "	24.9.63 in "
	Hielke Willem	19.5.37 "	2.7.62 in "
	Johanna ...	26.6.40 "	
Dju:	Aaltje	29.11.35 "	2.4.59 in "
	Klaas	10.1.w.s. 37 "	12.11.68 in "
Geertje	Yntze Jan Bakker	7.5.39 Vleuten (w.s.)	29.4.63 in Heerenveen
	Jan Willem "	14.6.42 "	29.12.65 in Bathmen
	Albert Catharienus	20.8.45 "	ongehuwd
Hendrik	Cornelis	12.11.47 Utrecht	ongehuwd
	Jan Willem	7.8.4~~2~~9 "	7.8.73 in Groot Ammers
	Sietske Aaltje	11.2.52 "	1.3.78 in Heerenveen
Geesje	Aaltje Yke Hoekstra	10.1.41 "	in Utrecht
	Yke	13.12.42 "	6.8.76 in "
	Irene Gezina	13.9.44 "	7.6.68 in "
	Warner Yntze	11.7.46 "	24.7.69 in Maarssen
	Aline	10.1.50 "	11.9.73 in de Bilt (utr.)

O ja de oudste gegevens heb ik nog niet vermeld, nl. dat Vader zijn Vader mme U. Bosma heette, hij is overleden op 10.3.25 te Katlijk en was toen 83½ jaar. Zijn moeder weet ik alleen de voornaam van tot op heden en dat was Imkje, de rest hoop ik nog te krijgen. Vaders vader is nl. weduwnaar geworden en later hertrouwd met Johanna Eenkoorn, zij overleed op 28 april 1928 en was toen 64 jaar. Uit dit huwelijk zijn naar ik meen drie of vier kinderen geboren, uit het 1ste huwelijk 7 of 8. Mocht dit belangrijk zijn, dan hoor ik dat nog wel.
Vader overleed in Beetsterzwaag op 18 april 1963, Moeder in Langezwaag op 28.11.31.

Nu ik de vragen nog eens overlees, geloof ik, dat de informatie over de kinderen van mijn broers en zusters niet nodig was. Ik wacht dan nog maar even met het opvragen van die nog niet ingevulde data.

Voorlopig w.s. weer werk genoeg voor jou Gerke, ik ben werkelijk benieuwd te weten hoe je dit allemaal hebt opgezet etc.

Indien je wilt dat ik nog eens ~~xxxx~~ langs kom, laat het me dan zo spoedig mogelijk even weten, zodat ik een datum kan vastleggen. Door mijn werk ben ik altijd nogal erg bezet en veel weekenden zijn gevuld met verjaardagen e.d., omdat men ze vaak voor mij, in de weekenden viert.

Ik hoop, dat jullie deze brief in goede gezondheid ontvangen en sluit nu maar met de hart. groeten van Doetje.

P.S. De niet vermelde data volgen spoedig! Excuus voor de gemaakte fouten, e.d.

8 augustus 1979

Achte heer Jonker,

Hierbi'j de tekst mit de tekenings van Lantinga terogge. Ik heb een peer kleine tikfouties angeven en hope dat die nog veraanderd wodden kunnen. Veerder zaten d'r ok nog een peer kleinigheden in de tekst, maar dat zu'j vanzels wel zien. Het liekt mi'j zó uutstekend toe.

Ik bin al een hiele tied bezig mit een artiekel over Wiltinge, mar daor zit meer wark in dan ik eerst docht hadde en dus zal et wel wat langer duren. Zo gauw as et kan za'k et wel es opsturen, dan ku'jm et es bekieken.

Veur now,

mit vrundelike groet,

(Gerke P. Mulder)

9 augustus 1979

Zeer geachte heer Hendriks,

Hartelijk dank voor Uw brief van 8 dezer.Mijn excuses voor de dubbele fout,die ik heb gemaakt met die vraag om inlichtingen over Arend Wytze van der Sluis: ik bedoelde natuurlijk Alle Wytzes en vergat daarbij helemaal,dat U mij die inlichtingen al had verstrekt in Uw brief van 4 juli j.l. Nu ik U dan toch schrijf,mag ik U wel vragen om één verduidelijking: bij de laatste zoon Arent van der Sluis,geboren 6 april 1849 te Appelscha,schrijft U het volgende:....;eerst gehuwd met Margje Hendriks Reinders en later met Margje Brinkf (zó staat het er heus!) en de zin loopt dan zo verder; Klazina Froukje,geboren 18 januari 1852 te Appelscha; Die zin kan ik niet ontraadselen.Wilt U mij uit de droom helpen?
Tenslotte nog dit: Volgens Uw mededeling omtrent de eerste Vondeling heette hij Adam Klazes Vondeling.Ik weet niet of dit misschien een vergissing is,omdat er meteen op volgt Martje Klases Reinders,maar hoe dan ook,deze tweede naam Klazes komt hem niet toe.Ten bewijze stuur ik U hierbij ingesloten een fotokopie van de aangifte en inschrijving in de Burgerlijke Stand van Opsterland van de gevonden baby,die de naam kreeg van Adam Vondeling,zonder meer.Waar zou trouwens die Klaas vandaan moeten zijn gekomen?

Dan heb ik nog een paar vragen voor U:
In mijn jeugd woonden er in een huis tegenover ons aan de vaart Z.Z. een ongehuwde broer en zuster Lense en Johanna Stelwagen (hij was van beroep bakker).Ze hadden nog een broer Hessel Stelwagen,die in Amerika zat;ik meen in Michigan (Grand Rapids).Van deze zouik graag de herkomst weten en geboorte en sterfdata.

De tweede betreft de andere overbuurman Jan Harmens Gorter,getrouwd naar ik meen met Jacobje Vondeling.Ik zou ook graag weten wie deze Gorter was en waar hij vandaan kwam.
Daarmee heb ik dan alle bewoners van rondom het Stokersverlaat in mijn jeugd gehad en zal ik U voorlopig met rust laten.Over niet al te lange tijd zal ik in de Nieuwe Ooststellingwerver wel in een paar artikelen het een en ander vertellen over dat Stokersverlaat en zijn bewoners.
Nogmaals mijn hartelijke dank,en tot ziens!

hoogachtend,

9 augustus 1979

Achte heer Bloemhoff,

Et is weer krek as altieten: a'j mar goed genog zuken,dan vien ie wel weeromme wa'j kwiet waren! Daorom: hierbij dan et beloofde artiekeltien over de Wiltingemaod van Apielsche.Ik hope da'j m et ontmenen kunnen en dat de kaorties overtekend wodden kunnen.
Zo gauw as ik kan wi'k beginnen an et beloofde stok over Hendrik Wiltinge.mar ik belove niks.Et kan soms vloggê en soms wil't hielendal niet.Mar intersessant is et wel;dat beloof ik jow.
Ik zal dit now daoliks naor de post brengen,dan kriegen jow et disse weke nog wel.

mit vrundelike groetnis

jow

15 augustus 1979

De redactie van
De Nieuwe Coststellingwerver
t.a.v. de heer A,de Vries
Oosterwolde.

Geachte heer De Vries,

Naar aanleiding van de brief van de heer Van Nieuwenhoven van 19 juli j.l.,deel ik U mee,dat ik een begin heb gemaakt met een aantal stukjes over het Stokersverlaat te Appelscha,waarvan ik hierbij het eerste stukje insluit. Ik hoop,dat U dit in een der eerstvolgende nummers kunt opnemen.

Vooraf zou ik echter nog graag enkele zaken willen regelen:

1.Honorarium. Voor deze stukjes wens ik geen enkele honorering.Ik schrijf echt niet om er geld mee te verdienen,en belasting betaal ik al genoeg.Het enige wat ik eventueel zou accepteren,is vergoeding van mijn poto-kosten,waarvoor ik U t.z.t. dan wel een opgave zal doen toekomen.

2.Copyright.Van eventueel geplaatste stukjes wil ik graag het auteursrecht aan mijzelf houden.Zulks in verband met de mogelijkheid van een latere publikatie van een bundeling van door mij geschreven werk.Ik zal dan vrijheid moeten hebben hiervan gebruik te maken.

Ik verwacht niet,dat U tegen deze twee punten bezwaar zult hebben,maar als dat zo mocht zijn,dan hoor ik dat wel van U.

De volgende afleveringen zal ik U wekelijks doen toekomen.Voorlopig heb ik drie of vier stukjes in klad gereed.Als die verschenen zijn,kunnen we wel verder zien.

Voor de zetter heb ik alleen deze aanwijzing: door mij onderstreepte woorden of zinsdelen zo mogelijk cursief.Voor de rest laat ik het graag aan U over.

Ik hoop spoedig van U te horen,en verblijf,

Hoogachtend,

GA 1411 16 augustus 1979

De Redactie van de Nieuwe
Ooststellingwerver

t.a.v. de heer De Vries.

Geachte heer De Vries,

Hierbij dan het beloofde eerste stukje.Ik heb het maar een titel meegegeven,die het beste past voor de eerste afleveringen.Mocht U in een korte inleiding willen meedelen,dat het in de bedoeling ligt een aantal bijdragen van mij op te nemen met grepen uit de oude geschiedenis van Appelscha,dan is mij dat natuurlijk goed.We kunnen dan later,als dat nodig mocht blijken,wel een andere titel bedenken.

Voor de goede orde herhaal ik nog even,wat ik U in ons telefoongesprek van vanmiddag als wensen kenbaar heb gemaakt:

1.Ik wens hoegenaamd geen honorarium voor deze stukjes te ontvangen.In de eerste plaats niet,omdat ik geen beroepsschrijver ben en dat ook niet wil worden.Het is mij voldoende als mijn werk door een zo groot mogelijk aantal lezers wordt gelezen. In de tweede plaats heb ik er wel begrip voor,dat het voor een weekblad als het Uwe niet wel doenlijk is om hoge honoraria te betalen,zodat wij elkaar in dat opzicht goed passen!

2.Van ieder nummer,waarin een stukje van mij wordt geplaatst,zal ik graag twee exemplaren ontvangen.

3.Het auteursrecht wil ik graag aan mezelf houden.

Als U mij na het plaatsen van de laatste aflevering de door mij gemaakte porto-onkosten wilt vergoeden,zou mij dat welkom zijn.

Ik hoop,dat onze relatie zich prettig mag ontwikkelen en dat het mij zal gelukken iedere week een aflevering te sturen.Ik doe mijn best,maar kan dat niet vast beloven in verband met mijn nogal labiele gezondheidstoestand.En dan zijn er ook nog wel eens moeilijkheden doordat lang niet alle gemeentesecretarieën even vlot zijn met het verstrekken van gevraagde inlichtingen.Sommige nemen zelfs niet eens de moeite te antwoorden!

Voor ditmaal genoeg.

Met vr.gr.

hoogachtend,

(Gerke P.Mulder)

18 augustus 1979

Geachte heer Van den Bosch,

Ingesloten zend ik U het eerste stukje over Tjimoemboeloeit,zoals ik dat aan de Nieuwe Ooststellingwerver dacht te sturen.Wilt U het eens doorlezen en eventueel veranderingen voorstellen? Ik hoop echter,dat U er mee accoord kunt gaan,want ik kom anders een beetje in tijdnood.Zoals afgesproken moet ook Uw naam hieronder komen te staan,en dan moet U het wel met de inhoud eens zijn!
Als U er Uw fiat aan kunt geven,zou het dan misschien mogelijk zijn voor U om er een paar foto-kopieën van te maken en mij één daarvan met dit stukje,per omgaande retourneren?
Nog een tweede punt: de zaak Domeinveen in Smilde.Daar ben ik nog geen stap verder mee gekomen,maar ik geef de hoop nog niet op.
En dan die familie Walda. Zoals U weet,was in 1878 die veiling van een afbraak in Smilde namens de erven van de heer H.Walda te Smilde.Mijn vragen om inlichtingen aan de secretarie van Smilde hebben,na meer dan twee maanden,nog geen enkel antwoord opgeleverd. Verder heb ik U verteld over mijn vondst van de naam Walda in Duurswoude: Roelof Lucas Walda,geb.Duurswoude 1816
Z.v. Lucas Hendriks Walda en Bieuwkjen Roelofs Veldkamp
geh.m. Annigje Reinders,d.v. Jan Jans Reinders en Bontje Andries te Haulerwijk.
En verder nog: T.L.Walda onder de overlijdensadvertentie van zijn echtgenote
Kornelia H.Bakker (een zuster van mijn grootmoeders moeder)
Bij al deze gegevens krijg ik het idee,dat deze Walda's evenals de Reinders en Van den Bosch en nog veel meer,uit Opsterland afkomstige verveners waren,en dat die wijlen H.Walda in Smilde op het Domeinveen dat ook was.
Daar komt nog dit bij: bij het zien van die namen Roelof en Bieuwkjen (zie boven) moest ik wel denken aan de beknopte stamboom die U mij bij het begin van onze briefwisseling hebt gestuurd,en waarin als eerste generatie staat Jan Roels,als tweede Roel Jans en als derde Jannes Roels.Daarna komt de naam Roel(of) niet meer in Uw familie voor,maar..... wèl in de familie Walda! Zie boven.
Maar wat m.i. nog belangrijker is,ook de meisjesnaam Bieuwke komt in die familie voor,want de derde generatie Van den Bosch Jannes Roels,geb.Langezwaag 2 mei 1723 tr.Kortezwaag 9 nov.1749 met BIEUWKE FEDDES van Kortezwaag. Vindt U het nu te gewaagd van mij om tot de gevolgtrekking te komen,dat er in het verleden een familierelatie heeft bestaan tussen V.d.Bosch en Walda? En nog vermeteler: Zou misschien Uw grootvader juist dáárdoor geweten hebben van die steen in de afbraak van het huis van Walda?
Vertelt U mij maar eens wat U ervan denkt.Maar ik vind wel,dat een goed onderzoek naar die familie Walda noodzakelijk is.En omdat ik met Opsterland een paar nare ervaringen heb gehad,zou ik U willen vragen,of U dat zoudt kunnen doen: Informeren bij de secretarie van Opsterland in Beetsterzwaag naar die familie Walda.Ze hebben dan daar tenminste geen flauw idee dat U dit vraagt voor mij!Misschien,dat zij wèl bereid zijn om U behoorlijk en volledig te antwoorden.
En dat is dan voor vandaag eerst wel genoeg.Behalve dan nog,dat mijn vrouw me heeft opgedragen om U en Uw echtgenote onze hartelijke groeten te doen,wat ik bij deze met het meeste genoegen doe! Tot de volgende keer,

t.t.

23 augustus 1979

De Redactie van
De Nieuwe Ooststellingwerver
Oosterwolde.

t.a.v. de heer De Vries

Geachte heer De Vries,

Ingesloten doe ik U toekomen het tweede stukje over het Stokersverblaat in Appelscha. Ik heb niets gehoord naar aanleiding van mijn eerste stuk. Dat is toch wel bij U aangekomen? Zou ik U mogen vragen, mij in het vervolg even de ontvangst te bevestigen - dat kan ook telefonisch. Daarbij zou ik ook - zo mogelijk - graag vernemen in welk nummer U denkt e.e.a. te plaatsen. Ik weet dan ongeveer wanneer ik de volgende afleveringen klaar moet hebben. Op het moment heb ik 5 afleveringen klaar in klad. Nummer 4 en 5 zijn bij de heer Van den Bosch, met wie ik het gedeelte over Tjioemboeloeit samen heb gemaakt. Zodra ik die van hem terug heb kan ik ze overtypen.

Uw bereicht gaarne tegemoetziende,

met vr.gr.

hoogachtend,

RIJKSARCHIEF IN FRIESLAND

Nr.

Bericht op

Onderwerp

Leeuwarden, 24 aug. 79

Geachte heer Mulder,

Onze copieermachine is vandaag onbruikbaar en moet eerst worden nagekeken.

Ik heb het kohier van 1850 even ingezien. Bij Plaats nr. 1 v. Appelscha wordt ook hier vermeld dat hij in stukken verkocht is. Misschien heeft U toch de goede copie uit O.St. wel gekregen.

Wanneer U niettemin copieën van ons wenst, belt U dinsdag a.s. dan nog even? Maandag ben ik afwezig.

M.vr. groet,

P. Nieuwland

Boterhoek 3, Postbus 97, Leeuwarden - Telefoon 05100-27103
Postgiro 80 76 51 ten name van de comptabele van het Rijksarchief in Friesland

30 augustus 1979

Geachte heer De.Vries,

Hierbij het derde stukje in de recks Rondom het Stokersverlaat.
Ik heb u nog twee afleveringe voor in het net typen klaar;die volgen dan wel intijds voor publikatie.Ik hoop,dat deze vrij pretentieloze herinneringen voor U en ook voor een aantal lezers interessant genoeg zijn om ze tenminste te lezen! Al bij voorbaat mijn dank,dat U ze op wilt nemen.

Ik ben bezig aan een artikel over de verdwenen hoeve "Het Hoogeveen" in Appelscha, maar heb nog geen idee,waar me dat naar toe zal voeren.Mocht er een ook voor Uw lezers interessant verhaal in zitten,dan hoort U wel van me.Ik vrees echter,dat het wat te veel aan historische feiten gaat bevatten,die het minder geschikt maken voor Uw blad.Maar ik dacht in ieder geval nog wel iets interessants te kunnen maken uit
/5 de wekelijke geschiedenis van de door W.de Jong in Appelsche tot een legendarische figuur gemaakte Hendrick Wyltinge.
U hoort nog van me.

met hartelijke groet

Hoogachtend

12 september 1979

Geachte heer De Vries,

Hierbij dan No.4 van deze serie.Ik hoop,dat U de bijgevoegde foto kunt overnemen.Innelk geval zal ik deze ansichtkaart gaarne dadelijk na gebruik (of bij onverhoopt niet plaatsen) terug hebben.Aflevering 5,voorlopig de laatste in deze serie,volgt over enige dagen.

Met vriendelijke groeten,

14 september 1979

Beste Van den Bosch,

Hartelijk dank voor je brief met bijlagen.Fantastisch! Ik was extra blij met de ondertrouw advertentie van mijn grootouders: Jan Pieters Mulder en Hiltje Annes Zwart,want die datum had ik tot nog toe niet gevonden.

Voor het overige: je bent er wel flink achteraan geweest met je onderzoek bij het Rijksarchief.Dat levert ons een heel nieuw gezichtspunt op.We hebben eigenlijk zonder al te veel bewijs maar aangenomen,dat de steen afkomstig was uit de afbraak van Walda ,en dat kan tenslotte ook nog wel waar zijn.maar we zullen nu toch beter doen met eerst eens te zoeken bij de familie Servatius.Daar mee hebben we tenminste een mogelijke schakel van Smilde met Indië,en dan nog wel met Tjioemboeleuit.Die broer in Zuidlaren,zou het kunnen zijn.Ook moeten we het jaartal op de steen goed in het oog houden: 1857,want alles wat daarna is gebeurd,kan met de steen geen verband hebben. In mijn H.B.S. tijd (1919-1924) was een Servatius burgemeester van Smilde,en dat zal wel iemand van diezelfde familie zijn.
Het zou mooi zijn,als we er toch nog in zouden slagen de herkomst van de steen helemaal te achterhalen: dan zit er nog een vervolg in voor de Ooststellingwerver! Tussen haakjes: ik weet niet of je geabonneerd bent op die Nieuwe Ooststellingwerver,maar ik heb bedongen,dat jij in elk geval de bladen krijgt met de artikelen over Tjioemboeloeit.Ze zijn daar bij de administratie nogal slordig met het nakomen van afspraken, dus,als je niets mocht ontvangen,laat me dan even weten.

Ik ben ondertussen begonnen met de geschiedenis van de oude zathe "Het Hoogeveen",en dat is een zware klus,die me al heel wat hoofdbrekens heeft gekost.Ik zoek eigenlijk nog naar een kaart van het hoogveen van Appelscha,waarop die oude boerderij duidelijk staat aangegeven.Ik heb in Leeuwarden - met heel veel moeite! - een fotokopie kunnen krijgen van een kaart uit ± 1840.Is er in jullie familiearchief ook niet een of meer van die kaarten?Ik geloof,dat alle veenbazen van die tijd wel zoon kaart hebben gehad.Er zit aan dit onderzoek een heleboel vast: onder andere de vraag: hoe hebben de Heren Compagnons indertijd die venen in hun bezit gekregen?Ik kan nauwelijks geloven,dat ze die allemaal gekocht hebben.Van wie zouden zij ze hebben moeten kopen?De eigenaars waren immers voor een groot deel onbekend,en als die hun rechten niet opeisten,dan werd de boel door de Compagnons verkocht! Het gaat er nu voornamelijk om,wat er gebeurd is met het land,dat na het graven van de Opsterlandse Compagnonsvaart aan de noordzijde daarvan kwam te liggen,en dat daardoor helemaal van het oude Appelsche (nu Boerestreek) werd afgesneden.En dan natuurlijk de vraag: hoe is men tot de verdeling van het Hoogveen in de stukken: Het Grote Stuk , de 42 Akkers,de Groote Leijen,de Kleine Leijen,Meekhofveen,Kloksveen en Kerkeveen gekomen?
Genoeg puzzels om er een paar jaar zoet mee te zijn.Ik hoop,dat je nog de moed kunt vinden om de nasporingen voort te zetten met Servatius.Ook het notariële archief van de Smilder notaris Mr. van Lier zou geen kwaad kunnen,maar dat zal vermoedelijk ook in het Rijksarchief in Assen zitten,en daar zijn de niet zo vlot.Ik stop er nu mee, dan kan ik nog net de post van 6 uur halen.Dus.nogmaals,hartelijk dank en ook van mijn vrouw ,

hartelijk groeten van huis tot huis,

je

15 september 1979

Beste Ebeling,

Voor je laatste brief moet ik allereerst mijn hartelijke dank betuigen voor de informatie die jé bij elkaar gebracht hebt omtrent de mij onbekende munten en maten,maar bovenal mijn grote spijt omdat ik jou een hoop extra werk heb bezorgd,terwijl je voor je eigen werk al tijd tekort komt.Wat de munten betreft,ik heb zelf ook niet stil gezeten en kan nu bevestigen wat jij bij Van Gelder hebt gevonden: de floreen was volgens de Encyclopedie van Friesland een gouden gulden of ook wel zilveren)de florijn) en was gelijk aan 28 stuiver.Een vreemde verdeling zou je zo zeggen,maar het wordt nog vreemder,als ik je verklap,dat 1 stuiver gelijk was aan 16 penningen! Verder wordt in de floreenkohieren ook nog een oord gebruikt,en daarvan heb ik uitgerekend dat die gelijk was aan.... 7 stuiver! Deze oord was dus heel wat anders dan het beroemde - of berüchte - laatste oordje,dat je versnoepen kon! Ik zal je laten zien,hoe ik een en ander heb uitgeëiend - een des te groter prestatie - vind ik van mezelf - omdat ik altijd zo'n slecht rekenaar ben geweest. In de floreenkohieren vond ik (en dat blijft voor alle kohieren steeds gelijk,van 1700 tot 1860) dat de volgende optelling werd gemaakt:

Hoeve No.1 was bezwaard met derdehalf floreen ..... dus 2 - 14 - -
die was alsvolgt verdeeld over 3 eigenaren:
a) voor de helft van de zathe bezwaard met een floreen.... 1 - - -
b) voor de andere ½ voor een floreen zeven stuivers ..... 1 - 7 -
c) voor 4½ mad hooiland uit deze zathe een oord

en dat leverde opgeteld op..... 2 - 14 -

m.a.w. 1 oord = 7 stuiver Volgens Bartjes!

Ook in alle kohieren staat een optelling van de bedragen per foliobladzijde.Ik geef je die hier voor Appelsche (op 18 bladen)

1.....	4	20	2
2.....	4	24	8
3.....	4	1	2
4.....	5	5	4
5.....	4	21	-
6.....	9	12	14
7.....	3	14	-
8.....	4	10	8
9.....	5	24	8
10....	3	26	-
samen.....	50	19	14
11....	10	14	-
12....	5	0	-
13....	4	3	8
14....	1	7	-
15....	0	21	-
16....	0	23	6
17....	0	13	-
18....	0	7	-
Samen.....	73....	73 - 24	12

Als de som niet klopt,dan moeten de rekenaars van Lycklama à Nijeholt c.s. een onvoldoende hebben!
Het is me anders wel een vreemde rekenarij: 16 penningen in een stuiver,7 suivers in een oord en 28 stuivers in een floreen.
Blijven we dus nog tobben met de (vierkante)elals oppervlaktemaat.Je bent er overigen nooit helemaal zeker van of ze met die roeden en ellen nu lengte- of oppervlaktematen bedoelen.Ik lees namelijk bij Bouwer,dat men vaak de grootte van een hoeve uit-

17 september 1979

Beste Johannes,

Ik heb in zo lang niets meer van je gehoord,en er staat ook al zó lang een bezoek aan ons op het programma,dat ik me begin af te vragen,of er soms iets aan de hand is.Of heb ik weer eens wat vergeten?Dat komt tegenwoordig nogal eens voor - een kwestie van de oude dag.....
Ik wil je nu toch even schrijven om je te vertellen,dat ik het onderzoek naar Tjioemboeloeit voorlopig heb afgesloten,en dat de publikatie van het resultaat in de Nieuwe Ooststellingwerver wordt gepubliceerd.Ik heb een 5-tal artikeltjes geschreven onder het hoofd: ROMDOM HET STOKERSVERLAAT,waarvab Nrs 4 en 5 over Tjioemboeloeit (of nu liever: Tjioemboeleuit) gaan.Ben je op dat blad geäbonneerd? Ik heb aan de redactie opdracht gegeven om in ieder geval van de beide nummers waarin deze twee artikelen worden opgenomen,een exemplaar aan jou te sturen.
Toch is het onderzoek nog niet afgerond,omdat Van den Bosch en ik in de geschiedenis van de familie Walda zijn blijven steken: we hebben namelijk geen connectie tussen hen en N.O.I. kunnen ontdekken.Maar.... er heeft zich een geheel nieuw gezichtspunt voorgedaan: Uit het Rijksarchief in Den Haag blijkt,dat omstreeks 1834 een meneer SERVATIUS directeur was van de onderneming Tjioemboeloeit op Java! En deze had ik 1806 een familielid (broer?) in Zuidlaren. Omdat in mijn H.B.S.-tijd(1919-1924) een SERVATIUS burgemeester van Smilde was,begint het er op te lijken,dat wij misschien onze gevelsteen via deze familie moeten zoeken.En dat zal wel op een onderzoek in het Drentse Rijksarchief moeten worden.Daarom kom ik nu bij jou - héél erg schuchter - met de vraag,of jij voor mij eens naar deze familie Servatius wilt speuren - waarbij natuurlijk de hoofdvraag is: kan er verband bestaan tussen die steen met Tjioemboeloeit en de familie Servatius,die wel verbonden is geweest met de plantage van die naam?Dat lijkt mij niet alleen zeer waarschijnlijk,maar zelfs voor de hand liggend.Alleen... dat verband moet ook aangetoond worden,en daarbij roep ik jou medewerking in.Als wij op die manier tot een definitieve oplossing komen,dan wil ik er nog een zesde artikel over toevoegen aan die in de Nieuwe Ooststellingwerver.Daarbij zal dan ook zeker jou naam met die van Van den Bosch en mij onder dat artikel komen te staan.
Zou je mij hiermee willen helpen?Laat eens gauw wat van je horen!

Met hartelijke groeten van h.t.h.

je

1 oktober 1979

Beste Ebeling,

Hierbij stuur ik je een paar verbeteringen van de tekst die je al hebt,met daarbij een geheel nieuwe versie van Hoofdstuk III,die ik graag in de plaats van de in jou bezit zijnde tekst zou zien geplaatst.Kan dat? Ik heb het gevoel van wel erg lastig te zijn,zodat ik je bijna niet durf vertellen dat ik bezig ben met een karwei,waaruit wel eens een omvangrijk artikel zou kunnen komen: de geschiedenis van de geheimzinnige hoeve No.1 van Appelsche : Het Hogevene genaamd,en die door Dr.Bouwêr indertijd in zijn dissertatiê gemakshalve maar is genegeerd,mêt m.i. desastreuse gevolgen voor de waarde van zijn werk waar het Appelsche betreft.Ik kom daarbij ook onvermijdelijk op de grote vraag: hoe zijn de Compagnons indertijd aan de hoogvenen gekomen,en waarop besustte de verdeling in een aantal grote kavels van dat veen? Dat is dan nog niet alles, want ik ben al lang bezig met het verzamelen van materiaal voor de geschiedenis van Wiltinge in Appelsche,die naar mijn stellinge overtuiging behoort tot de familie van Terwisga - in de vrouwelijke lijn,maar over wie tot nog toe niets met zekerheid bekend ix,behalve dan hier en daar een paar kleine tips van mijn kant,die toch straal genegeerd worden.
Deze twee onderwerpen zullen - als ik er al in slaag ze tot een goed einde te brengen - wel zo ongeveer het laatste zijn dat ik onder handen neem.Mijn zwanenzang dus,om het eens wijds te zeggen.Movht je vhor jezelf denken dat dit niet voor Driem.Hld. geschikt zal zijn,dan zeg het mij liever ronduit.Ik heb er alle begrip voor,en ik zal dan misschien in een andere vorm,er wel eens wat van kunnem sturen aan de Stellingwerver Schrieversronte,in mijn eigen Stellingwarfs dialect.Maar voor dit werk liever niet!
Wel,ik hoor nog van je - over dit - en natuurlijk over het onderhavige artikel over de Sompagnonsvaart.
Nog een vreag: Wie is Puilomène de Bruin,die in het laatste nummer van 1978 over de toponomie van Nijeholtpade heeft geschreven?Ik had daar wel wat commentaar op,maar heb me beheerst.Het lijkt me beter toe,als ik me met haar direct in verbinding stel.Kun je mij haar adres bezorgen - en misschien een introductie? Het viel me op,dat zij in haar artikel geen blijk gaf ook maar iets van mijn mdx werk te hebben gelezen!
Nu voor vandaag genoeg.Tot kijk!

hart.gr.

je

Wat "cipelveen" betreft, er zijn inderdaad ook in Drente enkele voorbeelden te vinden: "Siepelveen" onder Zeegse, Nieuw Weerdinge en tussen Z. Barge en Nw. Amsterdam; in het laatste geval is er een weg door dat veen met de naam "Siepeldijk"; en tenslotte was er a. 1651 een hooiland "Siepelmaat" onder Ekslo. Wat de betekenis van het bepalende lid betreft, men kan in sommige gevallen misschien een verbinding met de waternaam "zijp(e)", mnl. "sijp" (m. en o.) naast "sipe" (vr.), ndl. "zijp", fri. "syp, sipe" niet uitsluiten (het woord behoort bij mnl. "sipen", ndl. "sijpelen", maar gezien de "realbefund" in andere gevallen, waar het om stilstaand water gaat, lijkt me daar wel meer voor de hand te liggen de plantennaam (mét een "l"). "Siepelgras" (Gro.), "Siepelgêrs" (Fri.), d.w.z. Beenbreek, ouder: Geele Wateraffodillen oftewel Narthecium ossifragum Hus. De planten uit de familie Narthecium komen op moerassige plaatsen in heide- en veenstreken voor, zijn door ontginningen zeldzamer geworden en zien er als volgt uit: onderste bladen zwaardvormig, bovenste schedeachtig, bloemen in ijle tros, bloemdek binnen geel, buiten groenachtig, rijpende vrucht helder oranje.